

Riksrevisjonens undersøkelse av statens arbeid med CO₂-håndtering

BAKGRUNN OG MÅL FOR UNDERSØKELSEN

Det er viktig å utvikle framtidsrettede og effektive teknologier for å fange og lagre CO₂ fra forbrenning av fossil energi. Dette kan gjøre CO₂-håndtering til et sentralt virkemiddel i klimapolitikken, både nasjonalt og internasjonalt.

I perioden 2007–2012 har staten samlet brukt 7,4 mrd. kroner til CO₂-håndteringsprosjektene på Kårstø og Mongstad.

Målet med undersøkelsen har vært å vurdere hvordan Olje- og energidepartementet sikrer at Stortingets mål om CO₂-håndtering blir realisert, og å belyse årsaker til utviklingen i ressursbruk og framdrift i CO₂-håndteringsprosjektene.

Funn og anbefalinger

Kompleksiteten i gjennomføring av CO₂-håndtering på Mongstad ble undervurdert da Avtalen mellom Olje- og energidepartementet og Statoil om samarbeid om håndtering av CO₂ på Mongstad ble undertegnet i 2006

Det har blant annet vist seg at det er svært komplisert å planlegge og bygge fangstanlegg i stor skala nær et raffineri og kraftvarmeverk i drift.

Teknologisenteret (TCM) er realisert med høyt ambisjonsnivå og høy standard, men høye kostnader kan redusere interessen for økt industriell deltakelse

- Riksrevisjonen anbefaler at Olje- og energidepartementet sikrer langsiktig bruk av TCM gjennom blant annet å vurdere ytterligere tiltak for å redusere driftsutgiftene og å motivere til bredere industriell deltakelse.

Investeringsbudsjettet til partnerne i TCM var betydelig høyere enn det som ble presentert ved Stortingets behandling av investeringen

I St.prp. nr. 38 (2008–2009) ble det angitt en forventet byggekostnad på 4,2 mrd. kroner. Olje- og energidepartementet og Gassnova har i prosjektgjennomføringen forholdt seg til et investeringsbudsjett på 5,9 mrd. kroner, som også inkluderte en prosjektreserve.

Etter Riksrevisjonens oppfatning burde Olje- og energidepartementet ved behandlingen av St.prp. nr. 38 (2008–2009) ha lagt fram informasjon om at departementet hadde til hensikt å inngå en avtale med Statoil som la opp til å avsette en prosjektreserve som reelt sett har inngått i den totale kostnadsrammen for prosjektet.

Det har vært svakheter i Olje- og energidepartementets risikostyring og Gassnovas internkontroll

- Riksrevisjonen anbefaler at Olje- og energidepartementet forbedrer den samlede risikohåndteringen i statens arbeid med CO₂-håndtering.

Det er få virkemidler for god kostnadsstyring og rask framdrift i fangstprosjektene på Mongstad

- Riksrevisjonen anbefaler at Olje- og energidepartementet vurderer tiltak for å styrke Gassnovas arbeid med å utøve kostnadsstyring og medvirke til effektiv framdrift i planleggingen av fullskalaprojektet på Mongstad.

Juridisk og organisatorisk rammeverk for transport og lagring av fanget CO₂ er ikke avklart

Etter Riksrevisjonens vurdering er det en risiko for at det ikke vil foreligge en løsning for transport og lagring ved oppstart av fullskalaanlegget slik Stortinget har forutsatt.

- Riksrevisjonen anbefaler at Olje- og energidepartementet styrker arbeidet med å få på plass juridiske og kommersielle rammebetingelser for transport og lagring av CO₂.

2006:

- Utslippstillatelse fra Klima- og forurensningsdirektoratet med krav om CO₂-håndtering
- Gjennomføringsavtale om CO₂-håndtering

2007:

Samarbeidsavtale om Teknologisenteret (TCM)

2009:

Etablering av TCM DA og investeringsbeslutning for bygging av TCM

2009:

Masterplan Mongstad

2008–2012:

Utredning av mulige lager og transportløsninger for CO₂

2010 og 2011:

Investeringsbeslutning om fullskalaanlegg utsettes

2011–2013:

Teknologi-kvalifisering av fullskalaanlegg

2012:

Åpning av TCM

2014:

Planlagt konseptvalg og valg av teknologi for fullskalaanlegget

2016:

Forventet investeringsbeslutning om fullskalaanlegg